

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletemo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potencialne za trajnostni razvoj v okviru EU.

*Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi **Integral Green Slovenia** (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.*

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

ŠTIRINAJSTI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 70. nadaljevanje

8. 6. 2018

70. Konceptualni okvir integralnih svetov in Strategija razvoja Slovenije 2030

V zadnjem prispevku¹ smo predstavili izbor celovitejših poskusov za uveljavitev trajnostnih načel pri načrtovanju prihodnjega razvoja Slovenije. Integralni konceptualni okvir, s katerim se odzivamo na naraščajočo kompleksnost sodobnega sveta, nam omogoča, da predloge strategij in širših programov smiselno preoblikujemo in dopolnimo z nujnimi novimi elementi. Na tak način smo predstavniki Državlanske pobude za Integralno zeleno Slovenijo sodelovali v procesu priprave Strategije razvoja Slovenije do leta 2030 (SRS 2030)². V zadnji fazi (javna obravnava jeseni 2017) smo posredovali zgoščene pripombe na zadnji osnutek, z zavedanjem, da jih nekdo, ki se ni poglobil v konceptualni okvir integralnih svetov in integralne ekonomije, težko uporabi. Pripombe so gradile na spoznanjih, ki smo jih s številnimi praktičnimi primeri

¹ [69. nadaljevanje](#): Več strateških pobud za trajnostni razvoj in zeleno gospodarstvo v Sloveniji.

² Proces in končni rezultat (sprejeta strategija) sta predstavljena na [http://www.vlada.si teme in projekti/strategija_razvoja_slovenije_2030/](http://www.vlada.si teme_in_projekti/strategija_razvoja_slovenije_2030/).

predstavili v dosedanjih 69 nadaljevanjih in jih bomo pojasnjevali in ilustrirali do konca *Integralne serije*. Ker je »severnemu« pristopu konceptualni razmislek še posebej blizu in ker smo se v zadnjih nadaljevanjih posvetili strateških pobudam za trajnostni razvoj, objavljamo naše predloge za SRS 2030 že sedaj. Vmes je za boljše razumevanje nekaj pojasnil, ki so napisana v zeleni barvi.

**PREDLOGI DRŽAVLJANSKE POBUDE ZA INTEGRALNO ZELENO SLOVENIJO
K OSNUTKU STRATEGIJE RAZVOJA SLOVENIJE V JAVNI RAZPRAVI.
Posredovala dr. Darja Piciga. November 2017.**

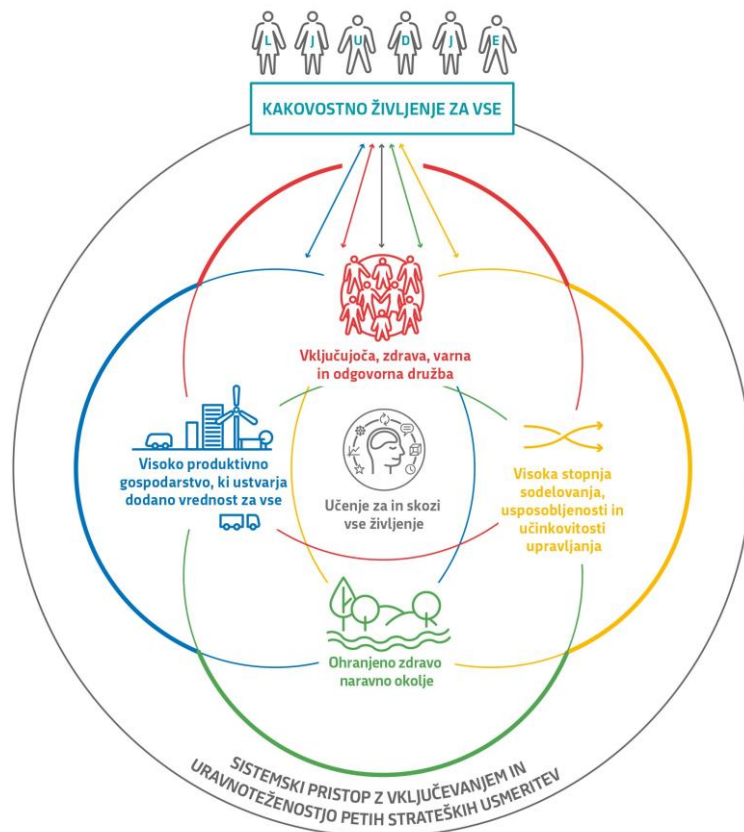
SPLOŠNE PRIPOMBE IN RAZLAGE

Pri Državljanski pobudi za Integralno zeleno Slovenijo izhajamo iz konceptualnega okvira »integralnih svetov« (Lessem, Schieffer), ki smo ga aplicirali v kontekstu ekoinovacijskega sistema EU, in na katerega smo nosilce priprave Strategije razvoja Slovenije že opozarjali. Predstavljen je v dveh ključnih virih:

- Knjiga: Piciga, Darja, Schieffer, Alexander, and Lessem, Ronnie. *Integral Green Slovenia: Towards Social, Knowledge- and Value-Based Economy and Society at the Heart of Europe*. Oxon: Routledge, 2016.
- Referat: Piciga, Darja, in cooperation with Schieffer, Alexander, and Lessem, Ronnie. **Integral Green Economy for a Sustainable Future in the Context of the EU Policies: The Case of the Integral Green Slovenia**. Paper for the Symposium on the New Paradigm in Politics & Economy, The Laszlo Institute of New Paradigm Research, Bagni di Lucca, Italy, 23rd-24th May 2017. Dostopen prek: http://www.laszloinstitute.com/wp-content/uploads/2016/09/DPiciga_Laszlo-Institute-New-Paradigm-in-Economy-Politics_May-2017_for-publication.pdf

Aktualni osnutek SRS vključuje nekaj pomembnih elementov integralnega zelenega modela, pri dveh ciljeh pa predlagamo še nujne dopolnitve. Ker pa SRS ni zasnovana in strukturirana v skladu z integralnim konceptualnim okvirom, se v tej fazi predvsem zavzemamo, da se tak konceptualni okvir uporabi pri njeni operacionalizaciji in implementaciji. Zato predlagamo kratko dopolnitev v 4. poglavju. V nadaljevanju podajamo utemeljitev za ta in tudi za ostale predloge, ki se lahko uporabi v nadaljevanju procesa.

V osnovnem modelu strategije z osrednjim ciljem, strateškimi usmeritvami in 12 cilji so opazna inherentna protislovja med posameznimi elementi, ki lahko vodijo do zapostavljanja določenih ciljev (kot so okoljski) »v korist« drugih (npr. gospodarska produktivnost). Integralen konceptualni okvir bi lahko prispeval k vzpostavitvi in ohranitvi dinamičnega ravnotežja med ključnimi dimenzijami in elementi strategije. Uporaba integralnega konceptualnega okvira, ki podpira trajnostno razvojno pot, je toliko bolj nujna zaradi slabih obetov za prihodnost – kot so podnebne spremembe na okoljskem področju, na drugih pa oboroženi konflikti in terorizem, migracije, ekonomski pretresi ... Agenda 2030 kot globalni odgovor na te izzive je sama po sebi izredno razčlenjena (17 splošnih in 169 konkretnih ciljev) in tudi zato izjemno zahtevna za implementacijo.

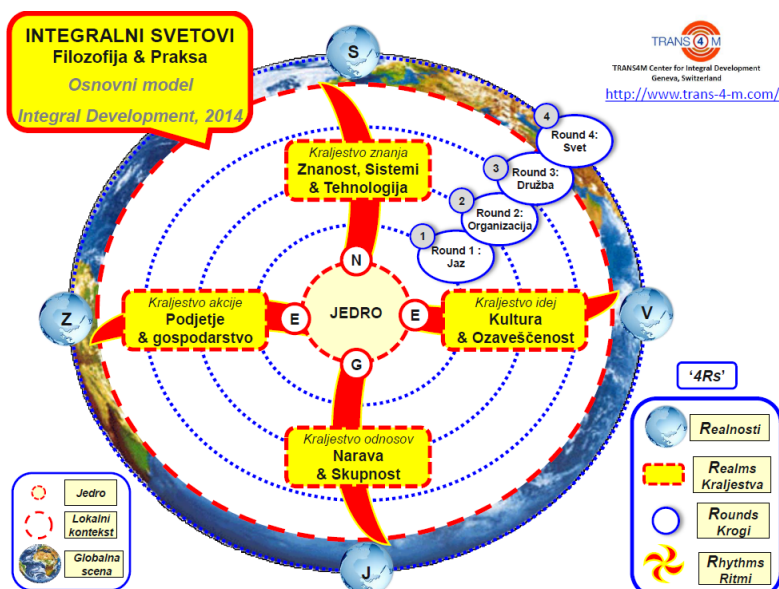
Slika 1 iz SRS 2030: Osrednji cilj in strateške usmeritve

Z znanjem, ki je ločeno po posameznih disciplinah in sektorjih, si ne moremo kaj dosti pomagati, ko se srečujemo s perečimi izzivi, to je z množico med seboj prepletenih izzivov sodobnega in še bolj prihodnjega sveta. Z izzivi se srečujemo hkrati na globalni, evropski, nacionalni in drugih ravneh. Zato bomo dolgoročno najbolj učinkoviti, če iščemo pristope in konceptualne okvire, ki so uspešni na vseh ravneh in povezujejo vsa relevantna področja in stroke.

Torej sledimo modrim besedam Kurta Lewin, »očeta socialne psihologije«: **»Nič ni tako praktično kot dobra teorija.«**

V preteklih stoletjih in desetletjih (npr. Jürgen Habermas), danes pa še v večjem obsegu (npr. Ken Wilber), so se in se porajajo integralne teorije, govorimo lahko celo o »Integralni dobi«. Zanj je značilna nova evolucijska raven človekove zavesti, ki omogoča človeštvu, da presega fragmentirane, izolirane perspektive in jih povezuje v eno integrativno, s tem da vključuje vse predhodne ravni.

Pri razvoju modela Integralne zelene Slovenije smo uporabili konceptualni okvir »integralnih svetov« avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja, ki se od večine drugih integralnih modelov razlikuje po tem, da vedno gradi na kulturi okolja in da daje poseben pomen ekonomiji. Osnovni model je ilustriran s spodnjo sliko, predstavljen pa v citiranih virih.

Slika: Osnovni model integralnih svetov, ki smo ga vpeljali v 16. nadaljevanju Integralne serije

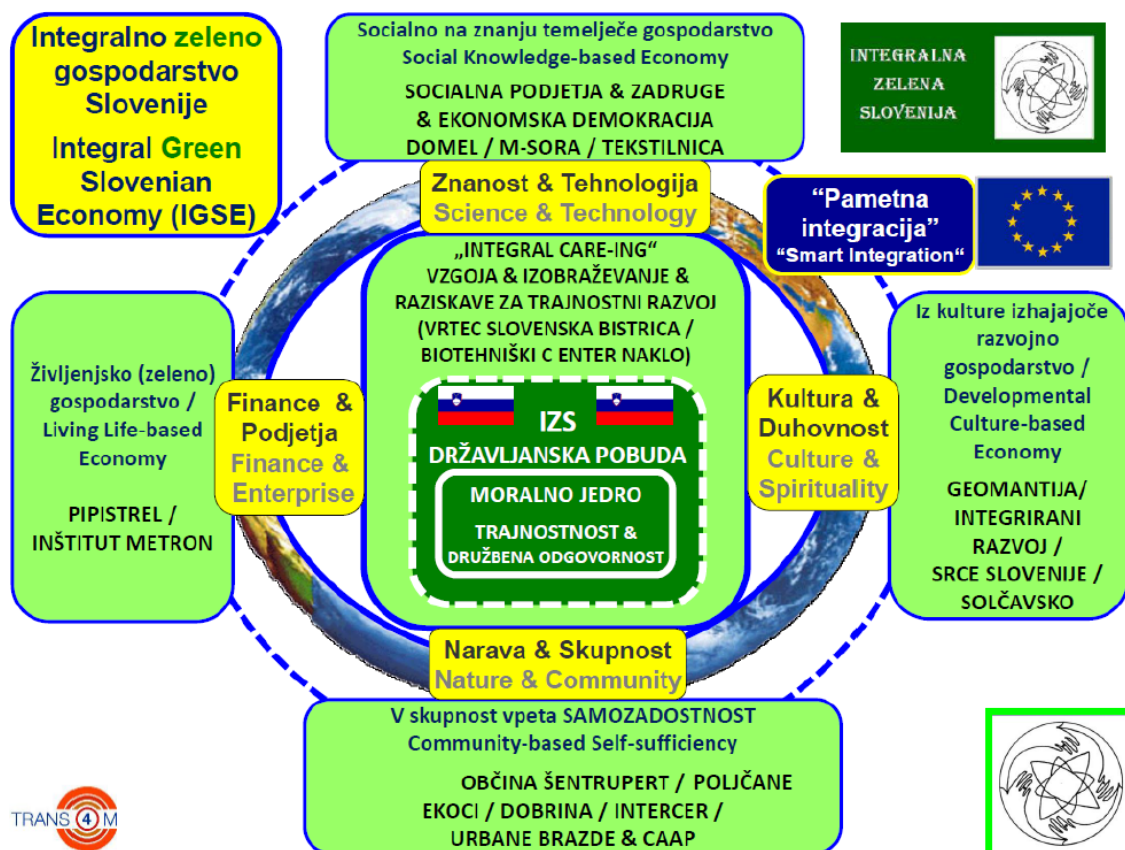
Poleg moralnega jedra, ki je postavljen v središče konceptualnega modela “integralnih svetov”, imamo še štiri sfere – “svetove”: narava in skupnost; kultura in ozaveščenost; znanost, sistemi in tehnologija; podjetje in ekonomija. Vsi ti elementi morajo biti v dinamičnem ravnotežju, če naj bi se socialni sistem (osebnost / organizacija / skupnost / družba) trajnostno razvijal. Moralno jedro ima vlogo povezovalca štirih »svetov« in hkrati navdihuje razvoj; transformirajoči ritem je že vgrajen v model: *Grounding, Emerging, Navigating, Effecting (GENE)*.

Model vključuje in povezuje različne filozofske perspektive: humanizem, holizem, racionalizem in pragmatizem.

Iz konceptualnega okvira »integralnih svetov« tako lahko izpeljemo naslednji dve splošni priporočili:

- v središče implementacijskega modela SRS bi moralo biti postavljeno moralno jedro, ki bi ga lahko opredelili kot »kakovost življenja za vse, dosežena z vrednotami trajnostnosti in družbene odgovornosti«,
- osnovni elementi implementacijskega modela SRS bi morali biti organizirani glede na 4 integralne sfere, s tem da proces transformacije (in učenja) začnemo vedno na jugu, torej začnemo z zavestnim temeljenjem (*Grounding*)v slovenskem kontekstu, vsaka sfera pa nato gradi na predhodni in jo vključuje. Torej ekonomija vključuje predhodne tri sfere. Razvoj se nadaljuje v obliki spirale.

Na podlagi generičnega modela »integralnih svetov« sta Lessem in Schiffer med drugim opredelila štiri osnovne ekonomske pristope, ki smo jih aplicirali v modelu Integralne zelene Slovenije (spodnja slika): v skupnost vpeta samozadostnost, iz kulture izhajajoče razvojno gospodarstvo, socialno na znanju temelječe gospodarstvo, ter zeleno, na življenju temelječe gospodarstvo.

Slika: Model Integralne zelene Slovenije iz knjige *Integral Green Slovenia*

V nadaljevanju pripomb smo dodali še nekaj DOPOLNITEV BESEDILA OSNUTKA SRS, in sicer:

K Cilju 4. Kultura in jezik kot temeljna dejavnika nacionalne identitete dodati:

»Trajnostni razvoj se bolj učinkovito udejanja, če je vpet v skupnost, skladen z njenimi temeljnimi vrednotami in gradi na kulturi okolja.«

K Cilju 5. Gospodarska stabilnost:

Ta cilj je preskromno razčlenjen.

Na konec 2. odstavka naj se doda vsaj še:

»H gospodarski stabilnosti bo prispeval tudi razvoj manj uveljavljenih oblik lastništva in načinov upravljanja, ki so se v sodobni Evropi oziroma v preteklosti v Sloveniji izkazali za odporne na ekonomske krize in druge pretrese, kot so zadružništvo in druge oblike socialne ekonomije.«

Utemeljitev za ta predlog izhaja iz *vladnega strateškega projekta* št. 9. Razvoj socialnega podjetništva, *zadružništva* in ekonomske demokracije. Odgovorni za ta projekt lahko tudi prispevajo konkretno usmeritev za to področje.

K Poglavlju 4. Skladnost razvojnih politik (str. 41 v sprejeti strategiji):

Dodati za predzadnjim stavkom 2. odstavka:

»Posebna pozornost bo namenjena ohranjanju dinamičnega ravnotežja med ključnimi razsežnostmi strategije in vzpostavitvi integralnega, transdisciplinarnega, nadsektorskega in transformativnega konceptualnega okvira za implementacijo.«

Naslednji prispevek Integralne serije bo objavljen 18. junija, po običajnem enotedenskem premoru. V tistem tednu bomo zaključili obravnavo racionalno usmerjenega »severnega« pristopa in se premaknili na pragmatični »zahod«.

Dr. Darja Piciga